

A világ első rögzített koncepció pere

2007. March 19.

Igehirdetés Hajmáskér 2007. 03. 11.

Így szól hozzánk Istennek Igéje János evangéliumából, János evangéliumának 19. részéből, a 8-tól a 12-ig terjedő verseiből:

Amikor Pilátus ezt meghallotta, még nagyobb félelem szállta meg. Ismét bement a helytartóságra, és megkérdezte Jézust: „Honnan való vagy te?” De Jézus nem felelt neki. Pilátus ekkor így szólt hozzá: „Nekem nem felelsz? Nem tudod, hogy hatalmam van arra, hogy szabadon bocsássalak, de hatalmam van arra is, hogy megfeszíttesselek?” Jézus így válaszolt: „Semmi hatalmad nem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna neked: ezért annak, aki engem átadott neked, nagyobb a bűne.” Ettől fogva Pilátus igyekezett őt szabadon bocsátani, de a zsidók így kiáltoztak: „Ha ezt szabadon bocsátod, nem vagy a császár barátja: aki királlyá teszi magát, az ellene szegül a császárnak.”

Kedves Testvéreim! Egyszer egy ismerőssémmel beszélgettünk arról, hogy vajon az élet minden helyzetére, minden pillanatára van-e a Bibliának valamiféle válasza, és van-e példája. Akkor én állítottam, hogy kell hogy legyen, még akkor is, hogyha adott esetben én nem tudom ezt előszedni. Aztán 10-12 év lelkeszi szolgálat után az ember eljut odáig, hogy szinte mindenre van egy válasza, szinte mindenre megtalálja azt a Bibliai Igét, ami odaillik, akkor is, ha nem keresi.

Én sem kerestem ezt a mai Igét, ez az Ige keresett meg engem. És hogyha megnézzük azt, hogy miről is szól János evangéliumának 19. része – akár az első 16 vers, akár a 8-tól a 12-ig terjedő szakasz – azt találjuk, hogy a világ első rögzített koncepció peréről. Egy per, amelyben Jézust el akarják ítélni, egy per, amelyben Isten személyében el akarják törölni a világot. Valaki, aki nem akar többet, sem kevesebbet, mint hirdetni az Isten szavát, mint képviselni a világban Isten véleményét, azt az embert el akarják hallgattatni, el akarják tüntetni, és mégis milyen érdekes, a sajátjai, a zsidó főpapság megölné, engesztelhetetlen haraggal támad rá, de a hatalomnak a képviselője inog, fél.

Éppen ezért, azt hiszem, érdemes végiggondolni, és visszatérni a történelemben ehhez a pillanathoz, hátha tanulunk valamit saját jelenünkről is, miközben Pilátusról beszélünk. Megvizsgáljuk azt, hogy mi is történt akkor, Húsvét előtt.

Jézust odavitték a főpapak Pilátus elé, és azt mondták: Feszítsd meg! Pilátusnak valamiért nem akaródzott a dolog. De azért, ha már odahoztak egy rabot, megkorbácsoltatta és töviskoronát adott a fejére, aztán kivitte a néphez és ezt a megalázott, kigúnyolt embert bemutatta nekik. De megölni nem akarta. Volt valami rossz érzése, volt a lelkiismeretében valami, ami megingásra kényszerítette, még akkor is, hogyha akkor – mondjuk így, hogy Júdea provinciába ő volt a császár kinyújtott keze, ő volt a helytartó, ő képviselte Róma minden hatalmát, s ilyen módon nagyobb úr volt, mint Heródes, vagy nagyobb úr volt, mint bármelyik zsidó főpap, nem akart ok nélkül ölni. Van benne valami, ami meggátolja, hogy azonnal a tömeg parancsát végrehajtsa. Látja az elkeseredett gyűlöletet, és látja azt, hogy ebben az emberben, ebben a Jézusban több van, mint amit elmondanak Róla. Ezért is fontos az a beszélgetés, ami lezajlik Jézus és Pilátus között, amikor Pilátus rákérdez, hogy: Honnan való vagy Te? Valóban Isten Fia vagy? A tömeg azt mondja Rólad, hogy Isten Fiának mondd magad. Igazold, védekezz! Magyarázd meg, mit is gondolsz ezzel kapcsolatban, mi a Te álláspontod? Tulajdonképpen – mondjuk azt – szeretne egy jó kis vitát kezdeményezni, szeretné belekényszeríteni Jézust abba a szerepbe, amelyben Pilátus a hatalom, és Ő neki védekezni kell ellene. Mert ugye valahányszor az embernek magyarázkodnia kell, akkor már érti, hogy el is vesztette azt a vitát, akkor már régen rossz. Pilátus ezt szeretné elérni, a maga módján ő egy hívő ember, hisz az Istenekben, hisz abban, hogy van valamiféle e világon túli nagyobb hatalom, és a római és görög gondolkodásban, az ő vallásukban az istenek ott járnak az emberek között. Pilátus nem zárja ki, hogy valamelyik isten álruhában jött el. Éppen ezért rákérdez: Na magyarázd csak meg! Mutatkozz meg! Ha isten vagy, bizonyítsd! Jézus azonban nem akar semmit bizonyítani. Őt megalázták, megverték, kigúnyolták, töviskoronát tettek a fejére, s ha eddig nem magyarázkodott, most már nem kezd el. Pláne nem egy erőszakos hatalomnak, aki katonákkal akar rendet csinálni, aki az erőszak fegyveréhez folyamodik, és tulajdonképpen, akiről tudja, hogy valójában egy színjáték az, amit lejátszik, csak a saját lelkiismeretének a megnyugtatására. Hogy ebben mennyire igaza van, nagyon jól mutatják Pilátus szavai: Nekem nem felelsz? Nem tudod, hogy hatalmam van arra, hogy szabadon engedjelek. Kedves Testvérem, a hatalmának tudatában lévő ember szavai ezek, aki tudja azt, hogy ő most megölhet valakit, aki látja azt, hogy vannak nála kisebb emberek, gyengébb emberek, és aki élvezzi ezt a hatalmat.

Ugye láttunk már ilyeneket?! Ugye a történelemben, olvasmányainkban vagy akár személyesen is találkozhattunk olyan emberrel, akinek valamekkora hivatal, valamekkora hatalmat adott Isten a kezébe, és az az ember nagyon szeretne éreztetni a többiekkel azt, hogy neki milye van. Lehet ez egy falusi polgármester vagy jegyző. Lehet ez egy rendőr, aki mikor megállítja az autóst, akkor közli vele finoman, hogy: Ugye tudja, hogy úgymint találok valami hibát, ha akarok?! Ez lehet éppenséggel valaki, akinek nagy közigazgatási hatalmat adtak a kezébe, és aki azt mondja, hogy: Ugye tudjátok, hogy az életetek az én döntéseimtől függ?! Mind- mind kisebb-nagyobb zsarolások. És Pilátus zsarolni próbálja Krisztust az életével: Figyelj, Te ember, figyelj, Te zsidók királya, tudod, hogy én vagyok az, akinek a kezében van az életed?! Aki el fogja dönteni, hogy mi lesz a sorsod, aki vagy elenged vagy megölet. A legdurvább módon, mondjuk így, hogy lelki szadista módon megpróbálja választás elé állítani Krisztust, hogy: Vagy engedelmeskedsz, és behódolsz nekem, és azt teszed, amit én mondok, vagy megöllek. Tiéd a választás. Milyen érdekes azonban, hogy Jézus nem fél, ránéz, és azt

mondja, hogy: Nincs neked semmi hatalmad. Nincs neked semmi olyanod, amit ne főnről kaptál volna. És ez a „főnről kaptál”, ez kettős jelentéssel bír. Egyrészt figyelmezteti arra Pilátust, hogy: Figyelj, te nem a királya vagy ennek az országnak, te csak a római császár helytartója vagy. Te a római császártól és a római szenátustól kapod a parancsokat, végrehajtó vagy, te is hatalom alatt vagy. Az, hogy éppen hol helyezkedünk el a ranglétrán, hogy ki van legalul, és ki van legfelül, ez csupán nézőpont kérdése, ma te döntesz az én sorsomról, holnap dönt valaki más a tiedről. Jelent még valamit. Valamit, ami komolyabb, és ami Pilátust valóban szíven ütheti. Te a hatalmadat az Istentől kaptad. Rábólintott, hogy te legyél az, aki a helytartó szerepét játssza a történelemnek ezen szakaszában, éppen Júdea provinciában. Figyelj, te helytartó van főnököd, van valaki, akinek a kezében van az életed. Te akarsz engem megijeszteni? Hát mind a kettőnknek pontosan ugyanannyi okunk van félni, hiszen az életünk egyetlen pillanata sem a saját kezünkben van. Tulajdonképpen mondhatná azt, hogy: Pilátus, azt, hogy ezt a szobát élve elhagyjuk, nekem ugyanannyi esélyem van rá, mint neked. Az Úristen akarata megsemmisíthet téged. Visszafenyegedőzhetne. Csak nem teszi. Nem teszi, mert elég neki az, hogy közli Pilátussal, hogy: Valaki, aki engem átadott neked, nagyobb bűnös. Van egy tömeg, vannak főpapok, vannak írástudók, olyanok hoztak ide, akik hivatalból kötelesek hirdetni az Isten dicsőségét, akik hivatalból meg kellett volna, hogy lássák rajtam, hogy én az Isten Fia vagyok, és akik egy egyházi kérdésből, egy hitbéli kérdésből – lám – politikai kérdést csináltak.

Hiszzen, lássuk be őszintén, attól a pillanattól kezdve, hogy Pilátus kilép a nép elé, és azt mondja, hogy: Én nem találok benne semmi hibát. – onnét többé nincs egyházi vonatkozása a történetnek. Mi történik? A zsidók visszafenyegednek: Ide figyelj! Ez az ember azt mondta magáról, hogy király. Ha te Őt elengeded, akkor nem vagy a császár barátja, majd följelentünk. Ha te nem vagy hajlandó engedelmességednek nekünk, akkor majd elmegyünk ahhoz a hatalomhoz, akitől te is függsz, vagy megkeressük a te főnöködet, és majd beáruunk, besúgunk neki, majd befeketítünk, elvesztetted te is a hatalmadat, elvesztetted te is az életedet. Tudjátok, kedves Testvéreim, az még egy olyan időszak volt, amikor egy helytartó is az életével felelt azért, hogy rendet tartson egy provinciában. És Pilátus tudta ezt, akár Augustus császárra gondolunk, akár az őt követő császárokra, nem volt ritka, hogy amikor elégedetlenek voltak egy alattvaló, egy helytartó működésében, akkor először küldtek neki egy baráti üzenetet, hogy: Gyere be kihallgatásra a császárhoz! – amiről azonnal tudta ez az ember, hogy ő neki meg kell halnia. És jön a per, meg a vagyonekborzás, meg a családjának a kiirtása. Több irodalmi műben fennmaradt – egyik leghíresebb ilyen a Quo vadis, ahol a híres Petrónius, a nagy humanista öngyilkos lesz azért, mert tudja, hogy Néror fogja elküldeni hozzá a gyilkosokat. Csak egyféleképpen dönthet a saját sorsáról, a saját életéről, a saját vagyonáról, ha megelőzi az ítéletvégrehajtót vagy a hír hozóját. Nagyon is valószínű fenyegetés – épp ezért – Pilátusnak az, hogy: Figyelj, ha te nem teszed, amit mondunk, akkor a következő perben te leszel a vádlott. A következő feljelentésben nem te fogsz dönteni, hanem majd rólad döntenek. Mondhatná azt a főpap, ha négy szemközti beszélgetnének, hogy: Figyelj, császár kutyája, nekem is van főnököm. Ugyanazt fogalmazza meg, a főpapok és a nép képviselője, mint amit Jézus mondott. Csak míg Jézus nem fenyeget, hanem tényről állapít meg, a csócselék már fenyeget. Azok már azt mondják, hogy: Elvesszük a hatalmad, elvesszük az életed!

Gondoljatok csak bele! Milyen nehéz helyzetben lehetett ez a Pilátus. Egy ember, aki küzd a saját lelkiismeretével, aki próbál jó döntést hozni, aki próbál jól kormányozni egy fegyelmelzen, lázadó provinciát, amilyen ez a Júdea provincia volt. Aki próbál a lelkiismeretének engedelmeskedve egyrészt utat engedni Isten emberének, akivel szemben ugye, önmagának is meg kell harcolnia azt a harcot, hogy ő a helytartó, és egy senki, egy nincstelen őt kioktatja a hatalom mibenlétéről, de az emberi nagysága, a lelke ezen még átvinné. Itt még egy korbácsolással meg lehetne úszni a szemtelenséget, és azt mondaná, hogy: Ugyan kérem, engedjék el ezt a bolondot. De nem tudja megúszni azt, amit ma a 21. században a hatalmi ágak összefonódásának hívunk, vagy „én zsarolok téged, te zsarolsz engem” rendszernek, nincs menekvés, a kelepccét, amelyben Pilátusnak nincs jó döntése. Illetve, amelyben a saját gyávasága miatt bukik el.

Ugyanis kedves Testvéreim, érdemes mindezek után megvizsgálnunk a bátorság és gyávaság szemszögéből is az itt résztvevő embereket. Van egy része a tömegnek – a zsidó főpapok. Mit féltének? A hatalmukat és az egyházi rangjukat. Ők azt mondják, hogyha beigazolódik, hogy ez a Krisztus az Isten Fia, akkor nekünk engedelmeskednünk kell Neki. Nem örülnénk. Nekünk hatalmunk van, nekünk jó megélhetésünk van abból, hogy mi vagyunk az egyház vezetői. Aztán vannak a szolgák. Akik ugyanígy gondolják, hogyha főnököt lelőzik a hatalomból, ki fog nekem kenyeret adni? Lojálisan engedelmeskedünk. Vagy csak arra gondolnak, hogy mi lesz akkor, ha tényleg Róma lesújt és polgárháború lesz? Ezek az emberek rettegnek Jézustól. Rettegnek az igazságtól, amivel Isten Fia szembenézni kényszeríti őket. Rettegnek, mert féltik a megélhetésüket, féltik – Petőfi Sándort idézve, ugye közel van március 15. – rongy életüket. Nem jelent semmit sem a hazának, sem az egyháznak a becsülete. Öljük meg gyorsan! És van Pilátus. Pilátus, aki egyrészt kerülni akarja a zavargást, ő nem akarja, hogy Húsvétkor randalírozó tömeg gyűjtogasson, és lázadók rohagáljanak Jeruzsálem utcáin. Meg akarja úszni az egészet. Békét szeretne, békességet a zsidó főpapokkal, és békességet természetesen a római császárral. Aki megkorbácsolta Jézust, demonstrálta, hogy az ő hatalma nagyobb, de ezen túl nem érdekelné a kérdés. És aki nem tud kimenekülni belőle, mert az életét, a hatalmát végső fokon mégiscsak jobban félti, mint az Isten igazságát. És ott van Jézus, aki egyetlen bátor szereplője a történetnek, s ebből a bátorságból semmit nem von le az, hogy tudja, hogy Ő eleve azért jött, hogy Őt megöljék, Ő erre készült. Ő tudja, hogy Pilátus csak a maga szerepét játssza el a történelemben, hogy a főpapság csak a tajtékzó, tomboló tömeg, az Isten előtt sok-sok nulla, akit számításba sem kell venni. Hiszen nem történik más, csak beteljesül az Isten elrendelt akarata. De talán pontosan ez ad Jézusnak bátorságot, hogy kimondja: Te is hatalom alatt állsz. Hogy szemére mondja Pilátusnak amikor megkérdezi, hogy: Te vagy a zsidók királya? – Te mondd. Ez adja a bátorságot, hogy elmondja, hogy: Az én országom nem e világból való. S ez adja Neki azt a bátorságot, ami segít, hogy emelt fővel, még ha megtört testtel is, de elmenjen a kereszting, és büszkén vállalja az önfeláldozó halált.

Kedves Testvéreim, tudjátok, miért fontos ez? Mert az elmúlt kétezer esztendőben az ilyen emberek tartották meg az egyházat. Az ilyen emberek tartották fent a világot. A keresztyén Európát nekik köszönhetjük. És azt, hogy ma Ázsia és Afrika jelentős része szintén keresztyén hitre tért. Az ilyen Molnár Máriáknak, az ilyen Teréz anyáknak és a többieknek

köszönhetjük, akik igazságot megalkuvás nélkül akartak. Hiszen Jézus nem köt alkut sem Pilátussal, sem a tömeggel. Hiszen Jézus nem enged egy jottányit, egy iótányit sem az Isten igazságából. És inkább meghal, de nem alkuszik.

Nézzetek végig az emberiség történelmén. Kik azok, akikre hősként emlékszünk? Kiket állítunk példaképként gyermekeink és unokáink elé? Az ilyen embereket. Aztán nézzünk magunkra, kérdezzük meg, hogy ilyenek vagyunk-e? És hogy vajon példát vehetnek-e rólunk gyermekeink és unokáink? Kedves Testvéreim, mi olyan könnyen szidjuk a világot, amiben élünk, olyan sokat beszélünk generációs ellentétekről, de vajon belegondolunk-e abba, hogy Jézus idejében is voltak generációs ellentétek, Jézus idejében is voltak ember és ember között feszültségek, hogy Jézus idejében is, az Ő élete és halála politikai kérdésként dőlt el a világ színpadán, mégis az Ő helyállása, az Ő nem politizáló, de az igazsághoz a halálig ragaszkodó magatartása volt az, ami ezt a világot ma is képes megtartani. Mert ha mi jövőről ábrándozunk, ha mi boldog és szép jövőt szeretnénk gyermekeinknek és unokáinknak, akkor ilyené kell válnunk, ezzé kell lennünk önmagunk és embertársaink számára egyénként, gyülekezetként, nagy történelmi egyházakként. Ez a mi felelősségünk, ez a mi feladatunk, de nem vagyunk benne egyedül, s magának a Krisztusnak a példáján láthatjuk, hogy nem lehetetlen, hanem igenis hittel, és Isten kegyelmével megvalósítható cél az mindannyiunk számára. Ámen.

Gyertek, emeljük föl szívünket a mi Urunk és Istenünkhöz!

Mennyei édes Atyánk! Köszönjük Néked azt, hogy saját Fiadat állítottad például elénk, hogy mi az Ő életéből tanuljuk meg, mit is jelenthet az igazsághoz való ragaszkodás, a Te Igédhez való hűség mindenek felett, megalkuvás nélkül, mégis szeretettel és kegyelemmel telve. Ó Urunk, add, hogy tudjunk mi is ilyenek lenni, hogy a Te igazságaidat ne támadásra használjuk fel, de mégse legyünk hajlandók egy pillanatig se védekezni, mikor csak hűségesegek vagyunk Hozzád, s Te szent Fiadtól tanultakhoz. Mindenség Istene, adj nekünk erőt, és adj hitet, hogyha nem segít a szó ember és ember között, tudjunk imádkozni, tudjunk helyállni életünk nehéz pillanataiban, s add, hogy ne önmagunkra, ne a saját vágyainkra, ne is más emberek csalfa, hazug ígéreteire hallgassunk, hanem egyedül Rád, és a Te szent Fiadnak a kegyelmébe helyezzük életünket. Mennyei Atyánk, adj nekünk erőt, odaszánást, hogy hitvalló életet élhessünk, hogy a szeretet betölthesse életünk minden pillanatát. Urunk, légy velünk, erősíts minket, hogy példaképekké válhassunk embertársaink számára, hogy ne ítéletet mondjanak rólunk, hanem kövessenek és hallgassanak reánk. Mindenség Istene, adj nekünk egészséget, békeséget, szeretetet, és türelmet, és hitet, hogy életünk minden napján imádkozhassunk úgy, ahogy a Te szeretett Fiad, a mi megváltó Krisztusunk tanított, ekképpen:

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy! Szenteltessék meg a Te neved. Jöjjön el a Te országod. Legyen meg a Te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma. És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek És ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól. Mert Tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség, mindörökké. Ámen.

S az Istennek békesége, amely minden emberi értelmet felülhalad, meg fogja őrizni a ti szíveiteket és gondolataitokat az Úr Jézus Krisztusban. Ámen.